

PWYLLGOR	Cydbwyllgor Ymgynghorol AHNE Llŷn
DYDDIAD	Gorffennaf 2il 2025
TEITL	Adolygu Cynllun Rheoli'r AHNE
PWRPAS	Gwybyddu aelodau
AWDUR	Swyddog Gwasanaeth AHNE
ARGYMHELLIAD	Derbyn yr wybodaeth

1.0 CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys gwybodaeth bellach am adolygu Cynllun Rheoli'r AHNE. Yn y cyfarfod blaenorol o'r Cydbwyllgor, a gynhaliwyd ar Dachwedd y 26ain 2024, roedd dau adroddiad ar y Cynllun Rheoli – un yn ymwneud â'r cefndir a'r ail yn ymwneud â'r camau i'w cymryd a'r Weledigaeth.

2.0 CANLLAW AR ADOLYGU CYNLLUNIAU RHEOLI

- 2.1 Fel a nodwyd eisioes bydd angen dilyn y Canllaw sydd wedi ei gyhoeddi ar baratoi ac adolygu Cynlluniau Rheoli. Mae'r Canllaw hwn wedi ei ddiweddarau gan gwmni Land Use Consultants ar gyfer Cyfoeth Naturiol Cymru yn ddiweddar.
- 2.2 Roedd Keith Davies, Prif Gyngorydd Tirweddau Dynodedig o Cyfoeth Naturiol Cymru yn bresennol yn y cyfarfod blaenorol i sôn mwy am y Canllaw, gellir cael mwy o wybodaeth yn y cofnodion. Mae'r Canllaw yn ddogfen swmpus a chafwyd ar ddeall fod crynodeb am gael ei baratoi ond nid yw wedi ei gyhoeddi hyd yma. Gellir gweld copi llawn o'r Canllaw drwy ddilyn y linc canlynol: [Designated Landscape Management Plan Guidance – Landscapes Wales](#)
- 2.3 Yn fras mae'r Canllaw yn nodi fod angen dilyn y camau canlynol wrth adolygu'r Cynllun:
- Asesu yr wybodaeth ddiweddaraf am nodweddion yr ardal (cyflwr)
 - Ystyried ac ymgorffori gwybodaeth o gynlluniau a strategaethau perthnasol
 - Adolygu Nodau/ Amcanion a Pholisiau'r Cynllun
 - Creu cynllun gweithredu newydd ar gyfer cyfnod y Cynllun
 - Adolygu yr Asesiad Amgylcheddol Strategol/ Rheoliadau Cynefinoedd

- 2.4 Pwysleisir pwysigrwydd ymgynghori gyda thrigolion yr AHNE a rhanddeiliad yn ystod yr adolygiad. Mae gan y Cydbwyllgor rôl i chwarae yma gan fod cynrychiolaeth dda o wahanol ardaloedd yr AHNE a sefydliadau a mudiadau perthnasol yn aelodau.

3.0 CYFLWR YR AHNE

- 3.1 Un o'r camau cyntaf o ran adolygu Cynllun Rheoli yw asesu cyflwr gwahanol nodweddion er mwyn cael darlun o'r sefyllfa a gweld os oes newidiadau wedi digwydd yn ddiweddar. Gall y newidiadau hyn fod yn rhai er gwell neu waeth.
- 3.2 Comisiynwyd Adroddiad o Gyflwr AHNE Llŷn gan yr Uned AHNE yn 2021. Mae'r adroddiad yn cynnwys gwybodaeth am gyflwr gwahanol nodweddion AHNE Llŷn a'r pwysau arnynt. Cafodd crynodeb ei gyflwyno i'r Cydbwyllgor yn y gorffennol ac yn dilyn cais yn y cyfarfod diwethaf fe yrryd copi o'r ddogfen gyfan i'r holl aelodau ar e-bost.
- 3.3 Derbyniwyd ymateb gan rai aelodau y Cydbwyllgor a Chyfoeth Naturiol Cymru ar yr Adroddiad o Gyflwr yr AHNE (2021), gwelir crynodeb o'r sylwadau hynny isod:
- Pam fod yr adroddiad yn uniaith Saesneg ?
 - Mae diffyg gwybodaeth am rhai materion - yn benodol yn ymwneud gyda newid hinsawdd, tirlun, llesiant, llygredd a bioamrywiaeth.
 - Does dim cyfeiriad at y Cynllun Rheoli Traethlin.
 - Mae gwybodaeth mwy diweddar ar gael ar rai materion bellach e.e amaethyddiaeth.
 - Byddai yn ddefnyddiol gweld sut mae cynlluniau eraill yn cydblethu fel rhan o gynnwys y Cynllun Rheoli diwygiedig – Y Cynllun Datblygu Lleol, Asesiad Llesiant Gwynedd a Môn, Datganaid Ardal Gogledd Orllewin ayb.
 - Angen i'r Adroddiad Cyflwr gyda-fynd â'r Canllaw newydd sydd wedi ei gomisiynnu gan Cyfoeth Naturiol Cymru.
- 3.4 Ar sail yr ymateb y bwriad yw trefnu i addasu a diweddarau yr Adroddiad Cyflwr i gael darlun mwy cywir o'r ardal a'r pwysau ar yr amgylchedd. Hefyd bydd fersiwn Gymraeg a Saesneg o'r Adroddiad yn cael ei baratoi. Anelir i gael yr Adroddiad hon wedi ei chwblhau erbyn y cyfarfod nesa o'r Cydbwyllgor a gynhelir yn mis Tachwedd 2025.

4.0 RHINWEDDDAU ARBENNIG

- 4.1 Roedd gwybodaeth am y rhinweddau arbennig oedd wedi eu diffinio ar gyfer AHNE Llŷn wedi ei ddarparu i'r cyfarfod blaenorol. Ni chafwyd sylwadau ar y diffiniadau hyn ac felly bwriedir eu cario ymlaen i'r Cynllun diwygiedig.

5.0 YR WELEDIGAETH

- 5.1 Hefyd cyflwynwyd Gweledigaeth ddiwygiedig ar gyfer yr AHNE (yn seiliedig ar y flwyddyn 2050) yn y cyfarfod yn Nhachwedd 2024. Bu cryn drafodaeth ar yr Weledigaeth ac awgrymwyd un newid, sef cynnwys "a'u cynefinoedd". Gyda'r newid hwn derbyniwyd yr Weledigaeth ddiwygiedig ar gyfer ei chynnwys yn y diwygiedig drafft Cynllun. Mae'r Weledigaeth yn awr yn darllen fel â ganlyn:

ARDAL O DIRLUN AC ARFORDIR HARDD GYDA BYWYD GWYLLT CYNHENID A'U CYNEFINOED YN FFYNNU, LEFEL ISEL O LYGREDD AMGYLCHEDDOL AC AMRYWIAETH O GYFLEON MYNEDIAD CYHOEDDUS. ADEILADAU A NODWEDDION HANESYDDOL MEWN CYFLWR DA, BUSNESAU LLEOL YN LLWYDDO A CHYMUNEDAU LLŷN YN CYNNAL YR IAITH A'R DIWYLLIANT CYMREIG.

6.0 MATERION LLOSG

- 6.1 Fel cam cychwynnol yn y broses o adolygu'r Cynllun gofynwyd i aelodau yn y cyfarfod blaenorol am eu barn o ran materion llosg sydd yn berthnasol i rinweddau yr Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol yn Llŷn. Hefyd gofynwyd am awgrymiadau o ran gweithredoedd neu brosiectau allai fynd i'r afael â'r sialensau sydd yn wynebu'r rhinweddau hyn. Ni fu llawer o drafodaeth ar hyn yn y cyfarfod (gweler y cofnodion am fwy o fanylion).
- 6.2 Fel dilyniant, pan yn anfon yr Adroddiad o Gyflwyr yr AHNE allan yn Ionawr 2025 bu i'r Tîm AHNE anfon linc i'r Cynllun Rheoli presennol a chais am ymateb i ddau gwestiwn penodol. Croesawyd i aelodau gysylltu gyda'r tîm AHNE gyda sylwdau drwy drefnu cyfarfod neu anfon ebost neu lythyr. Y cwestiynnau a ofynwyd oedd:

- Beth, yn eich barn chwi, yw'r heriau amgylcheddol, economaidd a

chymdeithasol (yn cynnwys diwylliannol) sy'n wynebu'r ardal yn y 20-25 mlynedd nesaf ?

- Pa weithredoedd posibl allai helpu i fynd i'r afael a'r heriau hyn ?

6.3 Derbyniwyd nifer o ymatebion i'r neges a'r apêl am sylwadau, diolch i bawb wnaeth ymateb. Mae crynodeb o'r ymatebion a dderbyniwyd i'w gweld yn **Atodiad 1**. Roedd rhai o'r ymatebion yn ymwneud â materion cyffredinol, mae ymateb i'r rheiny i'w weld isod:

- Credu y cytunwyd fod aelodau unigol eisiau bod yn rhan o'r drafodaeth ac mi fyddai yn haws os gellir gweld sylwadau ein gilydd – felly cynhwyswyd e-bost pawb yn unigol er mwyn cael trafodaeth agored.

Y rheswm dros beidio cynnwys e-byst pawb yn neges gwreiddiol oedd oherwydd materion diogelu data.

- Dymuno cael darlun cliriach o strwythur yr AHNE o fewn y Cyngor Sir e.e ydi'r "Uned AHNE" yr un peth a'r Tîm ? Pwy ydi'r unigolion sydd o fewn y Tîm neu/a'r Uned AHNE ? Beth ydi perthynas y Tîm neu/a'r Uned AHNE efo adrannau eraill y Cyngor ?

Mae'r Uned AHNE yn rhan o'r Gwasnaeth Polisi Cynllunio, Tirwedd a Natur yn yr Adran Amgylchedd. Tîm yr AHNE yw staff yr Uned - mae 4 aelod o staff – Bleddyn Jones (Swyddog Gwasanaeth AHNE), Morus Dafydd (Swyddog Prosiectau), Kevin Roberts (Warden Cefn Gwlad), Elin Hughes (Swyddog Gweithgareddau).

- Yn lle a sut mae'r cynlluniau blaenoriaeth, sydd wedi eu hadnabod yn y Cynllun Datblygu Ardal NI yn plethu i gynlluniau'r AHNE?

Mae'r Tîm AHNE wedi cyfrannu at y Cynlluniau Ardal Ni ac yn ymwybodol o'u cynnwys. Hefyd byddent yn cael eu hystyried wrth adolygu'r Cynllun Rheoli.

6.4 Bydd y Tîm yr AHNE yn rhoi ystyriaeth i'r holl sylwadau sydd wedi eu derbyn wrth symud ymlaen gyda'r gwaith i adolygu'r Cynllun Rheoli.

7.0 Y CYNLLUN PRESENNOL

7.1 Er fod rhai elfennau o'r Cynllun Rheoli presennol wedi dyddio mae nifer o nodau a pholisiau'r Cynllun yn parhau yn berthnasol. Yn fuan bydd yr Uned AHNE yn dechrau y gwaith o adolygu nodau/amcanion a pholisiau y Cynllun Rheoli presennol ac yn awgrymu diweddaru/ newid rhai agweddau er ymateb i wybodaeth newydd a/ neu newid mewn amgylchiadau a'r sylwadau sydd wedi

eu derbyn hyd yma. Efallai hefyd y bydd raid cynnwys polisiau newydd ychwanegol. Bydd cyfarfod o'r Cydbwyllgor yn cael ei drefnu i ystyried yr nodau/ amcanion a pholisiau drafft.

- 7.2 Mae'r Cynllun presennol hefyd yn cynnwys Rhaglen Weithredu (rhaglen waith 5 mlynedd) sydd yn cynnwys llawer o weithgareddau unigol. Mae'r gweithgareddau hyn yn amrywio o bethau syml i weithroedd mwy ac oll yn cyfrannu tuag at gyflawni nodau/polisiau'r Cynllun. Nid gweithgareddau i'r Uned AHNE yn unig oedd y rhain, roedd rhai yn berthnasol i Adrannau eraill y Cynghor neu sefydliadau a chyrff fel Cyfoeth Naturiol Cymru, Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Scottish Power ayb.
- 7.3 Mae'r rhan fwyaf o'r materion yn y Cynllun Gweithredu wedi ei gwireddu ond nid y cwbl. Nid oes dadansoddiad o'r holl Gynllun Gweithredu wedi ei baratoi ond gellir gwneud hynny os yw aelodau'r Cydbwyllgor yn credu y byddai yn ddefnyddiol ac yn ddefnydd da o adnoddau.

8.0 ARGYMHELLIAD

- 8.1 Derbyn yr wybodaeth.
- 8.2 Cefnogi'r bwriad i ddiweddarau'r Adroddiad Cyflwr yr AHNE a pharhau â'r gwaith i adolygu'r Cynllun Rheoli.